VARKENSRIBBEN

VARKENS RIBBEN

AMARYLIS DE GRYSE

2020 Prometheus Amsterdam

Voor Sofie

© 2020 Amarylis De Gryse
Omslagontwerp Bart van den Tooren naar een ontwerp van Patrick Rijks
Foto omslag Tjalf Sparnaay/*Fried Egg* 2008, 80 x 80 cm, olieverf op linnen/particuliere collectie UK
Foto auteur Ilja Keizer
Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 4396 1

1

Zo gaat het leven: je wordt het huis uit gegooid net wanneer je de was zou moeten doen. Nooit wanneer alles fris en netjes opgevouwen in de kast ligt. Ik ben naakt en een man klopt steeds harder op de ruit van mijn wagen, zegt steeds luider: 'Meisje, meisje, meisje!' en ik heb geen idee hoe laat het is. Dat het weekend is, weet ik, en dat het ochtend is want de zon dringt binnen. Niet enkel langs de kleine kieren hier en daar, neen, ook gewoon doorheen die dikke badhanddoeken die ik gisteren in mijn auto ophing.

'Meisje, meisje', nog steeds, en dat geklop, dus ik duw me recht van onder mijn deken, aanschouw de rommel aan mijn voeten en zoek er op de tast mijn horloge tussen. Mijn vingers botsen enkel op gisteren. Op de halve zak chips, de lege verpakking chocoladekoekjes, mijn telefoon waarmee ik tot een gat in de nacht naakte lichamen bekeek. Lichamen die zich met geweld op elkaar stortten, die zich rond elkaar draaiden en rusteloos hun tongen in elkaar duwden, die elkaar met zuigen en likken probeerden te vatten tot de batterijduur van mijn telefoon het niet meer uithield. En ik: op mijn rug, onder dit kleine fleecedeken, twee kussens drukkend op het blote vel tussen mijn dijen. Met alle macht drukkend tot het zo zou voelen: als het ge-

wicht van een ander, een aanwezig lichaam, als die warmte. Ik voelde niets. Toen greep ik naar de koeken.

Het koude glas van mijn uurwerk kust mijn pink. Net geen zes uur, zie ik. Intussen is het kloppen steeds haastiger en nu probeert de man die bij de stem hoort ook mijn wagen te openen maar ik deed alles op slot, gisteren. Ik dacht dat ik me uit het zicht had geparkeerd. Ik had zelfs nog even op het jaagpad gewandeld, net zoals de dagen ervoor, van links naar rechts en omgekeerd om mezelf ervan te verzekeren dat ik goed verstopt zat tussen de struiken aan de vaart. Ik grabbel mijn broek van de grond, draai mezelf in een onnatuurlijke bocht om die over mijn heupen te krijgen en trek daarna snel mijn sweater over mijn blote bovenlijf.

'Meisje!' roept de mannenstem. Een vlakke hand lijkt verslagen op het dak van mijn wagen te vallen. Mijn stem is schor wanneer ik antwoord dat ik kom. Ik ontgrendel mijn slot, duw de deur open en zie dat het de visser is die aan mijn wagen staat. Hij trekt ogen, zo groot. Ik ben voorzichtig bij het uitstappen. Stel je voor, dat ik buik voorwaarts op een lawine van mijn rommel tot aan zijn voeten schuif. Enkel de koekenverpakking valt naar buiten. Ik weet niet waarom de visser het uitschreeuwt, nu, een mengeling van opluchting en woede lijkt het wel: 'Kind toch!' En dan: 'Er ligt een mens in het water.'

'Bedoel je dood?'

'Ja.'

Hij wacht niet op een reactie, draait zich om en rent terug naar de vaart. Ik volg hem op blote voeten, over het jaagpad, het bedauwde gras op en daar, niet ver van de oever ligt een vrouw, gezicht in het water. 'Ik heb viermaal mijn lijn uitge-

gooid voor ik haar had,' zegt de visser. Ik beeld me in hoe hij haar binnengehaald zou hebben.

We kijken samen hoe de politie arriveert, en wanneer een agent eerst naar mijn blote voeten kijkt en dan vraagt van wie die auto in de struiken is, zegt de visser dat die van ons is en dat de handdoeken tegen de opkomende zon zijn.

'Slapen jullie hier?' vraagt de agent. 'Want dat mag niet.'

'Natuurlijk niet,' zegt de visser. Hij haalt zijn roltabak uit een van de vele zijzakken in zijn beige broek en draait vlot een dunne sigaret. Zijn handen zijn verweerd. Hij zucht rook uit en kijkt hoe de agent wegwandelt.

'Bedankt,' zeg ik.

'Is het geen tijd om naar huis te gaan,' zegt de visser, en ik zeg dat ik moet werken.

'Ik dacht dat jij het was,' zegt hij. Om zijn ogen zitten kraaienpootjes.

'Haar blouse, zie je.'

Ik knik en zwijg want ik kan moeilijk zeggen dat ik het ook dacht.

2

Ik wandel naar mijn auto, trek mijn bh aan en haal de handdoeken naar beneden voor ik wegrijd. Intussen is het vijf dagen geleden dat Blok me buitengooide. Nadat ik de auto had gehuurd en gevuld, was ik hierheen gereden. Ik stalde bij aankomst de weinige verhuisdozen één voor één uit op het gras. Ik ging onder een boom zitten en bekeek ze even van op een afstand. Ik weet niet of ik nadacht. Ik denk dat ik gewoon keek. Daarna klapte ik de zetels van de achterbank naar voren, spreidde ik een veelkleurig plaid open op de vergrootte kofferruimte die mijn bed zou worden en schikte ik vier kussens tegen de binnenkant van de kofferdeur aan. Drie blauwe en een waar een hamster op staat die een salopette draagt. In de doos van de kussens zaten nog twee kandelaars met kaarsen en enkele lege fotokaders. Die zette ik op het dashboard. Eerst moest ik lachen en toen huilen.

Ik heb geluk, want het is nog steeds zo warm, hier aan de vaart en nog meer tussen de huizen waar ik straks voorbij zal rijden en ik denk: stel je voor dat alles ten val kwam in de winter. Dan was het pas erg geweest. Als de vaart was vastgevroren. Of misschien was het dan nooit gebeurd. Als chocolade niet kon smelten.

Zodra ik de stadskern binnenrijd, valt de hitte me via de open ramen aan. Ik kon een wagen huren met airco, maar dan had ik hem morgen al moeten terugbrengen. Ik rijd de rotonde op, voorbij de basisschool en dan voorbij wasserij Bermuda. Ik raakte er gisteren al mijn zomerkleren kwijt. Misschien is kwijt het verkeerde woord. Ik weet nog precies waar ze zijn: helemaal achterin, in de voorlaatste wasmachine.

Er is niet veel triester dan een wassalon. Het is de perfecte plek om ongestoord een potje te janken. Toen ik er gisteren binnenstapte, zat er een oude man. Hij had een wit onderhemd aan met een bruine vlek erop en keek vanaf een ongezellige zitbank naar de flatscreen-tv boven de wasmachines. Ik vermoedde dat het stoofvleessaus was, op zijn onderhemd, en vroeg me af waarom hij het ook niet meteen waste. Hij keek me aan alsof hij het me had horen denken.

'Mensen die hier wassen hebben voorrang op de droogtrommel,' zei hij. Hij wees naar een bordje aan de muur waar exact hetzelfde op stond.

'Weet ik,' zei ik. 'Ik kom wassen.' Ik glimlachte maar hij niet. Hij trok zijn neus op, meer uit afkeuring dan noodzaak, en keek daarna verder naar het scherm. Er werd gekust in mute. Ik wandelde naar de voorlaatste machine, trok het kluwen van muffe kleren uit een kartonnen verhuisdoos, ontwarde de onderbroeken en T-shirts en jurkjes en propte ze één voor één in de wastrommel. Misschien had ik ze beter over twee wasmachines verdeeld, maar ik had net genoeg muntjes voor eenmaal wassen en eenmaal drogen. Ik kon de ogen van de oude man voelen priemen in mijn rug. Zijn armen waren waarschijnlijk in afkeuring gekruist over zijn dikke buik, de vlek op zijn onderhemd nog steeds zichtbaar.

‘Het is hier rustig, vandaag,’ zei ik luid over mijn schouder heen maar hij antwoordde niet dus ik gaf het op, wandelde in stilte terug naar de voorkant van de wasserij, kocht zeep en wasverzachter uit de automaat, duwde daarna mijn muntjes in de gleuf van de wasmachine en zette mijn kartonnen verhuisdoos ervoor.

Ik stak de straat over naar de supermarkt, wandelde naar de kant-en-klare voeding, haalde vijf zakjes gevriesdroogde pasta met kaassaus uit de rekken en daarna een zak chips en daarna twee pakken koeken en een bokaaltje olijven. Misschien kan ik straks nog naar een kampeerwinkel rijden om een gasvuurtje en een pan, dacht ik. De vrouw aan de kassa knikte me vriendelijk toe en haar armbanden rinkelden wanneer ze mijn pasta’s over de scanner schoof.

‘Drukke week voor de boeg?’ ze glimlachte naar de zakjes pasta en dan naar mij.

‘Ja,’ zei ik. Ik probeerde terug te glimlachen. Ze zei me glimlachend hoeveel ik haar moest betalen en bleef ook glimlachen toen ik mijn kaart uit de betaalautomaat haalde nadat die protesterend biepte. Saldo ontoereikend. Natuurlijk, dacht ik. Waarschijnlijk was onze bankrekening al niet meer gedeeld vanaf het moment dat ik de voordeur achter me dichttrok. Ik zocht naar het losse briefje van twintig dat in mijn jeans zat en gaf het aan de kassierster.

‘Ik laat de pasta hier,’ zei ik. ‘Nee, geen zakje nodig. Nee, ik spaar geen zegels.’

Zag het voorval in de wasserij eruit zoals het voelde, dan zou het water me gutsend en schuimend weggeduwd hebben zodra ik de deur opende. De oude man zou op de wasmachine zijn

gekropen om verder te kunnen kijken naar zijn film terwijl de wasserij overstroomde, maar zo ging het niet. De deur van mijn machine blokkeerde gewoon bij het openen en de vloer was nat. De oude man riep me vanaf zijn bank toe dat ik hem waarschijnlijk niet goed had gesloten en waarschijnlijk ook veel te vol had gestoken.

'Veel succes ermee!' riep hij, en: 'Gelukkig heeft je doos al heel wat water opgevangen.'

Hij wandelde pas schuifelend mijn richting uit nadat ik mezelf tweemaal tegen de wasmachine aan had gegooid.

'Pas op, het is glad.'

'Weet ik,' zei hij, 'aan de kant.' Hij duwde me bij de wasmachine weg, trok tweemaal hard aan het deurtje en zei dan: 'Muurvast.'

Ik knikte.

'Je hebt er te veel in gepropt, meisje,' zei hij. Hij leek het zachter te zeggen. Misschien kreeg hij medelijden. Ik wilde zeggen: het is in orde, meneer, ik zou niet willen dat je pantoffels nat worden, ga gerust weer naar je film kijken, ik los het hier wel op, maar ik zei niets en keek naar mijn onbereikbare kleren.

'Probeer jij nog eens,' zei hij. En ik trok en duwde en trok.

'Al mijn zomerkleren zitten erin,' zei ik. Ik wees naar de warme jeans die ik aanhad en begreep nu waarom hij zijn onderhemd niet had uitgedaan. Een kapotte wasmachine is in deze stad geen reden om in je blote bast rond te lopen.

'Je hebt hem overbelast.'

'Zo was het goedkoper.'

'Ik weet het.'

Ik zuchtte.

'Wacht tot ze het sluiten. Dan komt iemand langs.'

'Tot elf uur?'

In het begin van de ruimte piepte een wasmachine.

'De mijne is klaar,' zei hij. Hij schoof van me weg, trok zijn kleren uit de machine, zei 'succes nog' en wandelde naar buiten.

'Moet je niet drogen?' riep ik hem na.

'Nee, ik hang ze thuis op het rek, dat is goedkoper.'

Daar stond ik dus. Ik probeerde niet te denken aan hoe het buiten al dagen 32 graden was en hoe de hitte het asfalt uiteentrok als leefden we in een reclamespot voor frisdrank. Ik schuifelde net als de oude man door de plas water naar de voorkant van de wasserij en ging zitten waar hij zat. Onder de tv hing een bordje:

WASSERIJ BERMUDA IS NIET VERANTWOORDELIJK
VOOR DIEFSTALLEN
WASSERIJ BERMUDA IS NIET VERANTWOORDELIJK
VOOR ONGEVALLEN
WASSERIJ BERMUDA IS NIET VERANTWOORDELIJK
VOOR SCHADE OF VERLIES

En daaronder, in rode balpen, kleine lettertjes die ongezien wilden blijven: Bel Nancy, en een nummer, dus ik belde Nancy.

'Ik ben op reis,' zei Nancy.

'O,' zei ik. 'Mijn kleren zitten vast –'

'Dat zal moeten wachten, want ik zit in Spanje en daarbij, wij zijn niet verantwoordelijk voor verlies en –'

'Maar –'

'…ook niet voor ongevallen.'

'Komt niemand de wasserette sluiten?'

'Die kan geen wasmachines opendoen. Enkel ik kan dat.'

'Maar mevrouw.'

'Ik ben over drie weken terug.'

‘Mevrouw,’ zei ik nog eens. Maar Nancy’s stem was alweer in Spanje. Ik belde haar opnieuw op. Het was meteen voicemail.

‘Nancy,’ wilde ik roepen na de biep, ‘heks, kom mijn machine openen.’ Maar het had me niet dichter bij mijn onderbroeken en zomerjurken gebracht. Misschien zou ze dan nooit de machine komen openmaken. Ik leunde onderuit op de bank, verslagen, en waarschijnlijk speelde dezelfde film op repeat want het koppel kuste net opnieuw en ik vroeg me af of dit nu het dieptepunt was waar mensen soms over spraken, of ik er nu in zat, en misschien kon ik de deur van de wasserij sluiten, nu, barricaderen met deze bank, er niet uitkomen tot Nancy terugkwam uit Spanje. Alle zakjes waspoeder uit de automaat kopen en mijn laatste munten in alle machines steken en alle deuren verkeerd sluiten en het water zien komen, het zien schuimen, tot het aan de enkels stond, aan de knieën, tot het water aan de lippen stond, tot het schuim in mijn neus en oren kroop, het mijn longen uitwaste, tot ik zweefde in het properste water, botste tegen de vitrine, tot de letters ervan afweekten, ze zich tegen mijn lijf plakten, en ik maar drijven, tot alles wit was. Het properste protest. Vrouw sterft na geblokkeerde wasmachine, zo zouden de kranten het gekopt hebben. Ik had het kunnen doen.

3

De ochtend begon altijd alleen. Wanneer ik wakker werd, was de warmte allang uit zijn kant van het bed getrokken. De enige bewijzen dat hij er had gelegen, waren zijn geur in het hoofdkussen en zijn onderbroek naast het bed. Het was altijd stil. Veel stiller dan aan de vaart. Het huis liet de wereld niet binnen. De dikke muren en het geïsoleerde glas, ze kaatsten alles weg. Er leken geen vogels te bestaan, geen bussen, voetstappen of mensen. Zo stil was het.

Ik stond alleen op, wandelde naar de badkamer op het eind van de overloop, waar ik nog half slapend op het toilet ging zitten en me daarna in stilte douchte. Het was zes uur in de ochtend dus Blok was al minstens een halfuur aan het werk in het atelier. Gehakt mengen. Worst draaien. Dat soort dingen. Er was geen echte reden waarom het zo vroeg moest. 'Worsten draaien in de middag, dat zou kunnen,' zei hij, 'maar harde werkers staan vroeg op.'

Ik wandelde alleen de kille, stenen trap af en ging aan de keukentafel zitten. De restjes ovenschotel van de dag ervoor stonden vaak nog naast de koelkast in een plastiek doosje. Ik weerhield mezelf ervan de randjes gesmolten kaas in mijn mond te

steken. Die tijden waren voorbij. Ik dronk een koffie en at de banaan die Blok voor me op de tafel had gelegd en ik bleef het maar hopen: dat hij vanavond op tijd thuis zou komen, zonder maaltijd. Dat hij zou zeggen: 'Er waren geen restjes in de winkel vandaag, wil jij even koken?' En dat ik aardappelen zou schillen. Vlees zou bakken met uien en jus en misschien wat prei zou stoven, of broccoli zou garen en dan lichtjes bruin bakken in boter. Dat hij zijn vork zou volladen met mijn aardappelen en zou zeggen dat het lekker was, zo lekker, en ik zou weten dat het geen leugen was. Want hij zou echt scheppen. Niet zomaar voorzichtig prikken met de voorkant van zijn vork, neen, echt smakelijk het eten op zijn vork scheppen met de zijkant van zijn mes.

Ik wist dat het niet zou gebeuren.

De rustige mannenstem in het ochtendblok op de radio was me even vertrouwd als mijn eenzaam kauwen en de veel te grote koelkast met ongebruikte ijsblokjesmachine waar ik steeds naar staarde, en meestal ging het in de ochtend over de actualiteit, met hier en daar een kleine reportage. Volwassenen die gepest werden als kind maar toch succes kenden, mircoplastics die hormonen uit balans brachten of hoe het klimaat de oogst in problemen ging brengen en ik kauwde traag op mijn banaan en ik kon geen gezicht op de mannenstem kleven. Misschien was dat wel beter zo. Anders had ik me hem misschien beginnen voorstellen, hier, aan dit zware witmarmeren tafelblad, stel je voor, dat ik me begon in te beelden hoe hij hier zat en boterhammen met choco at en met de mond vol praatte over een mijnramp in Columbia en dat ik zou denken: wauw, wat een talent. Zelfs met een mond vol boterhammen kan hij perfect articuleren. Daar was ik bang voor. Daarom zou ik nooit praten

tegen de radio. Ik was te bang om ooit te verwachten dat hij terug sprak.

Wanneer ik mijn huis verliet, de stoep opstapte en de voordeur op slot draaide, leek het nog even stil. Alsof ook de zon vol aarzeling aan de dag begon. Elk geluid dat ik maakte, leek een aanslag. Hoe mijn wandelen tussen de gevels weerkaatste. Hoe het fietsslot ratelde wanneer ik het los trok van tussen de wielen. Elk geluid bewees het. Dat ik hier was. Met een gele fiets, al vijf jaren geleend van mijn schoonmoeder. In het opgeknapte rijtjeshuis van mijn partner. In een rustige wijk naast de Gewestweg. Ik was hier. Het moest me niet verbazen. Ik wist hoe ik hier kwam. Vroeg men het me op mijn werk: 'Marieke, dat mooie huis, zo ruim en duur en stijlvol, en jij, zo jong, daarin, hoe deed je dat toch', dan had ik het zonder aarzelen kunnen vertellen. 'Het ging zo en zo,' had ik kunnen zeggen. Niemand zou gemerkt hebben dat ik het me ook vaak afvroeg. Hoe ik er kwam. Wat ik er deed. Hoe ik er ooit weg zou geraken.

Ik vertrok altijd op tijd, fietste hard onze straat uit en dan kwam daar de zon volop, en ze leek het geluid van de ochtend met zich mee te trekken: de vogels, en het verkeer, steeds drukker, en voor de zomervakantie begon waren er ook nog de sussende moeders die hun huilende peuters in de handen van de oppas duwden en de vaders die hun hemd nog snel in hun kostuumbroek propten vooraleer ze in hun bedrijfswagen stapten en de vrijwilligster van de gemeentelijke basisschool. Die met haar stopbordje en fluohesje en te veel energie zo vroeg in de ochtend en de veel te kleine kinderen met hun veel te grote boekentassen die weer het zebrapad over sloften en tierden en lachten en ik passeerde het allemaal. Ik fietste alles zo snel mogelijk voorbij

en probeerde de rust die ik in de ochtend met de man van de radio deelde zo lang mogelijk vast te houden. Ik wilde de drukte niet meemaken. Ik probeerde voor me uit te kijken tot het nieuwe gebouw voor me opdoemde. Groot en modern. Met een buitentuin vol planten en zonder gras. Enkel witte stenen. Grind dat verwondde wanneer je uit zou glijden tijdens een wandeling. Maar hier wandelde niemand meer dus hier gleed niemand, neen, tenzij in een diepe eeuwige slaap. Zo vredig, mevrouw, meneer, een mens zou ervoor tekenen: te sterven in rust- en verzorgingstehuis Het Klaverblad.